

Арахамія розповідає, що цей пакет законопроектів запроваджує Defence City — спеціальний правовий режим для виробників зброї. Він передбачає: створення Переліку підприємств-резидентів Defence City, який вестиме Міністерство оборони; захист інформації про виробників зброї; податкові пільги на 10 років (до 1 січня 2036 року) — звільнення від податку на прибуток (за умови реінвестування), земельного податку, податку на нерухомість та екологічного податку.

Резиденти Defence City отримають спрощення митних процедур, спрощений експортний контроль для військових технологій, додаткові гарантії захисту в межах кримінального процесу, підтримку в релокації підприємств, можливість встановлення Нацбанком особливостей валютного нагляду та валютних операцій, пояснює глава фракції "слуг народу".

Начебто виглядає красиво. Однак деякі моменти викликають обґрунтовані підозри. Міноборони (тобто замовник оборонної продукції) вестиме Перелік підприємств-резидентів Defence City (тобто виконавців замовлення оборонної продукції), які матимуть додаткові гарантії захисту в межах кримінального процесу. Отже, замовник зможе на власний розсуд дарувати виконавцям імунітет від кримінальної відповідальності. Для цього достатньо включити їх до Переліку.

З цією метою законопроект №13423 пропонує поповнити Кримінальний кодекс новою статтею 43-2, згідно з якою не є кримінальним правопорушенням діяння (дія або бездіяльність), вчинене під час виконання державного контракту (договору) з оборонних закупівель службовими особами юридичних осіб, включених до Переліку, "яке хоча формально містить ознаки кримінального правопорушення, проте було спрямоване на належне виконання державного контракту (договору) з оборонних закупівель, було необхідним для досягнення значної суспільно корисної мети, пов'язаної із укріпленням обороноздатності держави та її оборонного потенціалу".

Це виглядає як запрошення до корупції, передусім до домовленостей про постачання продукції за завищеними цінами, а також бракованої продукції, яка не відповідає вимогам замовлення. Причому імунітет від кримінальної відповідальності поширюватиметься не лише на час після набуття законом чинності, а й на минуле, починаючи з 24.02.2022.

Читайте також: **Брежали щоб красти. Що обіцяли українцям нардепи, які отримали вирок за корупцію?**

Порятунок фігурантів?

Є три версії, чому Арахамія і Гетманцев включили у пакет Defence City імунітет від кримінальної відповідальності. Перша версія — це, звісно, корупція. Центр протидії корупції вже вирахував можливих вигодонабувачів від прийняття законопроекту №13423. Якщо цей закон набере чинності, то, як стверджує ЦПК, **"відповідальності за схеми в постачанні зброї зможуть уникнути** зокрема (якщо конкретні підприємства будуть внесені до переліку МОУ):

- Леонід Шиман, директор Павлоградського хімзаводу, та інші фігуранти справи щодо постачання неякісних мін Збройним Силам України;
- Олександр Лієв, екскерівник департаменту Міноборони, та посадовці ТОВ "Львівський арсенал", які є фігурантами справи щодо розкрадання 1,5 млрд гривень під час закупівлі боєприпасів;
- фігуранти кримінального провадження НАБУ і САП щодо заволодіння коштами під час закупівлі елементів динамічного захисту для броньованої техніки ЗСУ, що спричинило збитки державі на 7,3 млн грн (справа вже скерована до суду)".

Арахамія в інтерв'ю сайту "Бабель" підтвердив, що у разі прийняття законопроекту №13423 постачальники неякісних мін можуть бути звільнені від кримінальної відповідальності. Журналісти спитали його: "Давайте на прикладах. Візьмімо справу директора Леоніда Шимана. Його завод ставив не ті хвостовики на міни, неправильно зберігав порох, і міни не спрацьовували. Можна сказати, що він просто хотів швидко виконати контракт і все робив на благо оборони. Це декриміналізують чи ні?" Арахамія відповів, що не декриміналізують, "якщо є доведений умисел", але, наголосив він, **"правоохоронці мають довести", що в нього був злочинний намір**.

Ясно, що довести злочинні наміри значно складніше, ніж злочинні дії.

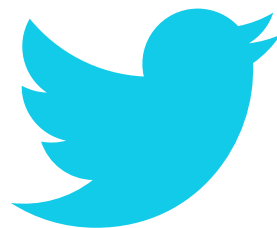
Читайте також: **Круговерть корупції: арештовані активи віддають людям віцепрем'єрки Стефанішиної яка й досі підсудна у ВАКС**

"Помилка друкаря"?

Іншу версію озвучив перший заступник Гетманцева на посаді голови комітету, депутат від "Голосу" Ярослав Железняк. Він підписався під першими трьома проектами з пакету Defence City, а під четвертим (№13423) відмовився. "Інші законопроекти (податковий, митний, бюджетний) я і сам підписав. Там гарна ідея і ініціатива", — зазначив він у своєму ТГ-каналі. А з четвертим, на його думку, "трохи перестаралися колеги, коли блок по Defense City писали".

Насправді "трохи перестаралися" — це в нього така іронія. Він визнає, що "законопроект №13423 вже (достатньо справедливо) назвали легалізацією корупції у оборонній сфері". Але оскільки піднявся великий галас, то тепер влада намагатиметься зам'яти скандал. "Коротко: наші джерела в профільному комітеті парламенту та не тільки повідомляють, що в такому вигляді він не те що прийнятий не буде, а навіть і не почнуть його рухати. Ще коротше: шансів у нього нуль. Напевно, назвуть "помилкою друкаря" знову", — повідомив Железняк.

Профільним комітетом щодо проекту №13423 є комітет з питань правоохоронної

діяльності на чолі із "службою народу" Сергієм Іонушасом. Сам Іонушас підписався під усіма чотирма проектами з пакету Defence City. А тепер, як розповів Арахамія "Бабелю", "Іонушас вже сказав, що буде реєструвати альтернативний проект, щоб мати місце для маневру і виписати все правильно".

За словами Арахамії, "планували 15 липня голосувати за основу" усі чотири проекти, але тепер на голосування 15 липня "можливо, винесемо три інші частини — податкову, митну і регуляторну, а по цій скандальній [частині], про кримінальну відповідальність, будемо шукати компроміс".

Навіть якщо так, це не означає, що проблему вичерпано. На критику заслуговують не лише проект №13423, а й інші три законопроекти з пакету Defence City.

Читайте також: **Шахрайства які "не бачить" влада: 4 історії про те, як Україна заплатила за зброю яку не отримала**

"Проект-громовідвід"?

На цьому наголошує Юрій Гудименко, голова Громадської антикорупційної ради при Мініборони, яка почала роботу 23 січня. Він висунув третю версію: проект №13423 покликакий відвернути увагу від інших принципових недоліків пакету Defence City.

"Три з чотирьох законопроектів — 13420, 21, 22 — умовно робочі. Так, для того щоб їх допиляти до стану безумовно робочих, треба попрацювати не тільки напилком, але і рубанком. В законопроектах безліч дивних костилів, є відверто корупціогенні моменти, але це в теорії можна допрацювати, — зазначив Гудименко. — Але четвертий законопроект, №13423 — це повне пекло, з яким не можна зробити нічого, окрім як викинути його на смітник разом з авторами. У мене виникло враження, що це "проект-громовідвід", зроблений не для того, щоб бути прийнятим, а для того, щоб він прийняв на себе удар і був урочисто знятий як поступка, а всі інші проблемні частини на цьому фоні залишились би на місці. І, здається, план поки працює".

4 липня очолювана Гудименком Громадська антикорупційна рада при МО виступила з офіційною заявою щодо Defence City. Там сформульовано сім великих зауважень, і лише останнє з них стосується проекту №13423. Найперше зауваження стосується самої ідеї Defence City в її нинішньому вигляді.

*"Наразі запропонована модель Defence City виглядає як така, що **працюватиме у ручному режимі з обмеженим доступом**. Це створює ризики повторення практики "клубу обраних" — як ми вже бачили на прикладі "клубу білого бізнесу" авторства Данила Гетманцева — замість відкритої екосистеми для всіх гравців галузі. Частина виробників, навіть ефективних і добросовісних, можуть просто не потрапити до списку резидентів — і, відповідно, втратити можливість користуватися перевагами. Підприємства, які опиняться поза межами переліку, змушені будуть працювати в гірших умовах: без податкових стимулів, із більшим тиском, дорожчим виробництвом і слабшими позиціями на ринку. У підсумку це грає не на розвиток галузі, а проти нього. Закон має працювати не для "обраних", а для спільної мети — сильної оборонної промисловості", — наголошується в заяві.*

На думку авторів заяви, законопроект №13423 про зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів взагалі не можна виносити на голосування — він містить більше корупційних ризиків, ніж ефективних механізмів для досягнення мети. Інші три законопроекти необхідно доопрацювати, оскільки в нинішньому вигляді вони викликають дуже багато питань.

"Усе залежить від парламенту: сьогодні перед ним стоїть вибір — закласти основу історичної реформи ОПК чи дозволити чергову корупційну схему під виглядом державної підтримки", — зазначає Громадська антикорупційна рада при Мініборони, делікатно виводячи за дужки рівняння Банкову, наче Офіс президента тут взагалі ні до чого.

Читайте також: **Потужні корупціонери Зеленського**

Отже, наразі маємо таку перспективу розвитку подій. Іонушас підготує і внесе альтернативний проект до проекту №13423, який і буде проголосовано разом з трьома іншими проектами пакету Defence City в першому читанні. Але дуже сумнівно, що "слуги" погодяться під час доопрацювання проектів перед другим читанням прибрати з них основне "ноу-хау" — список, який розділить підприємства ОПК на пільговиків та інших. І парламент слухняно затвердить остаточний варіант, бо "оборонна промисловість — це святе". Ну а як розраховуватимуться з Банковою ті, хто потрапить до переліку пільговиків Defence City, поки що залишається відкритим питанням.

Юрій Вишневський, політичний оглядач, опубліковано у виданні "Ділова столиця"

ОФІЦІЙНА ЗАЯВА ГАР МОУ ЩОДО DEFENCE CITY

Громадська антикорупційна рада при Міністерстві оборони України, як незалежний консультативно-наглядовий орган, уповноважена здійснювати громадський контроль за прозорістю та ефективністю рішень у сфері оборони. Саме тому ми уважно стежимо за ключовими законодавчими ініціативами, які можуть вплинути на обороноздатність держави та ризики корупції в секторі.

На розгляді Верховної Ради наразі перебуває пакет із чотирьох законопроектів, поданий групою народних депутатів за участі Міністерства оборони, що подається як концепція Defence City. Ініціатива передбачає створення спеціального правового режиму для підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу, зокрема через податкові, митні та адміністративні пільги.

Ініціатива на зразок Defence City мала б з'явитись вже давно. Законодавчий процес в цій галузі — нагальна потреба в умовах війни та задля підтримки на державному рівні українських виробників озброєння. Це шанс спільними зусиллями — парламентарів, урядовців, галузевих експертів, представників оборонно-промислового комплексу та суспільства — сформулювати дієвий, збалансований законодавчий пакет, що справді сприятиме розвитку українського ОПК та не матиме в собі корупціогенних ознак.

Defence City як заявляється — програма спрямована на запровадження спеціального режиму для підтримки українських оборонних виробників. Вона складається з чотирьох великих законопроектів, що передбачають внесення змін до Податкового (№13420), Митного (№13421), Бюджетного (№13422), Кримінального та Кримінального процесуального кодексів (№13423). Законопроектами "на папері" передбачається:

Передбачено створення переліку підприємств ОПК, які стануть резидентами Defence City. Вести цей перелік буде Міноборони. Вся інформація про учасників переліку буде в обмеженому доступі.

Для резидентів запровадять податкові пільги до 1 січня 2036 року: звільнення від податку на прибуток за умови реінвестування, скасування земельного податку, звільнення від податку на нерухомість, скасування екологічного податку.

Резиденти також отримають: спрощений експортний контроль для технологій подвійного та військового призначення, полегшені митні процедури, можливість валютного нагляду за окремими правилами, встановленими НБУ, підтримку в релокації.

На цьому й починається низка "але". Тож давайте розглянемо, що нас турбує з того, що поклали у цей законодавчий пакет ініціатори.

1

Наразі запропонована модель Defence City виглядає як така, що працюватиме у ручному режимі з обмеженим доступом. Це створює ризики повторення практики «клубу обраних» — як ми вже бачили на прикладі «клубу білого бізнесу» авторства Данила Гетманцева — замість відкритої екосистеми для всіх гравців галузі. Частина виробників, навіть ефективних і добросовісних, можуть просто не потрапити до списку резидентів — і, відповідно, втратити можливість користуватися перевагами. Підприємства, які опиняться поза межами переліку, змушені будуть працювати в гірших умовах: без податкових стимулів, із більшим тиском, дорожчим виробництвом і слабшими позиціями на ринку. У підсумку це грає не на розвиток галузі, а проти нього. Закон має працювати не для «обраних», а для спільної мети — сильної оборонної промисловості.

2

Одна з норм, запропонованих законопроектів, передбачає, що підприємство не може стати резидентом Defence City, якщо мало прострочення у постачанні понад 60 календарних днів з вини виконавця. Це порушення може бути підтвержене як судом, так і листом державного замовника, чи навіть заявою самої компанії. Така розмита формула — «або-або» — відкриває значний простір для суб'єктивного тлумачення і корупційних зловживань. Особливо в умовах війни, коли логістика порушена, склади й виробництва — під обстрілами. Через це під загрозою можуть опинитися саме ті підприємства, які реально працюють, але з різних причин не «зручні» для окремих посадовців. Це посилює корупційні ризики й унеможливорює рівну конкуренцію — особливо для тих, кого вже й так тиснуть через обшуки, перевірки чи в інший спосіб.

3

Окрема норма законопроекту передбачає, що підприємства, які є резидентами Dія.City, не можуть стати учасниками Defence City. Це пояснюється розбіжностями в режимах оподаткування, однак на практиці така вимога виключає з оборонного режиму велику кількість високотехнологічних компаній, зокрема у сферах БПЛА, FPV, IT-рішень для безпеки та оборони. Відсутність узгодження між двома правовими режимами створює необґрунтовані бар'єри для тих, хто вже довів свою ефективність у виробництві технологічних рішень для фронту.

4

Ще однією умовою участі в Defence City є вимога, щоб щонайменше 90% доходу підприємства за попередній календарний рік формувалося за рахунок реалізації продукції власного виробництва. Це автоматично виключає з переліку компанії, які, поряд із власним виробництвом, займаються постачанням або імпортом необхідної продукції, зокрема в сегменті БПЛА та електроніки.

5

Пільга з податку на прибуток надається таким чином, що це не знижує, а, навпаки, підвищує складність для платника — як у поданні звітності, так і в ризиках податкового тиску. Згідно з проектом, платник спочатку має подати звіт з податку на прибуток за стандартною формою. А потім — ще й окремо відзвітувати наступного року про порядок використання цього прибутку: на розширення виробництва тощо.

При цьому формулювання в цій частині дуже розмиті — вони не спираються на вже існуючі категорії, а вводять нові. У разі суперечок чи незгоди з боку податківців щодо правомірності використання прибутку пільга буде скасована заднім числом — із донарахуванням не лише самого податку, а й штрафних санкцій.

Замість усього цього значно простішим рішенням було б на час війни повністю звільнити платників податку на прибуток — і оподатковувати лише ті кошти, які виводяться з підприємства власниками (за моделлю, подібною до ПНВК — усі необхідні

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

напрацювання вже є і пройшли експертизу у Верховній Раді). Такий підхід не призвів би до істотних втрат бюджету, але водночас значно спростив би облік і звітність для бізнесу та не мав би додаткових корупційних ризиків.

6

Наскільки можна зрозуміти, метою проекту є використання частки додаткових доходів бюджетів ОТГ від релокації підприємств (частка ОТГ у ПДФО) для забезпечення належних умов роботи цих підприємств. Але є одна велика проблема.

Згідно з проектом, спочатку підприємство здійснює релокацію. Несе всі пов'язані з цим витрати. У тому числі — будує всю необхідну інфраструктуру. Будує власним коштом, адже додаткових надходжень у місцевого бюджету на цьому етапі ще немає. А вже після релокації ОТГ буде зобов'язана витратити половину цих додаткових надходжень на розбудову необхідної підприємству інфраструктури.

Ця схема не виглядає працюючою. Насамперед — через уже описаний зворотний порядок дій. Крім того, у цій моделі саме ОТГ, а не керівництво підприємства, визначатиме, що саме потрібно бізнесу. Це потенційно знижує ефективність використання коштів і знову створює додаткові корупційні ризики.

На наш погляд, цієї мети можна досягти значно простішим і зрозумілішим способом: надати підприємству право зарахувати інфраструктурну частку витрат на релокацію в податковий кредит. І після релокації використовувати цей кредит для «сплати» відповідної частки ПДФО.

Переваги такої моделі — наступні:

підприємство саме визначає, які витрати та інфраструктурні потреби є першочерговими;

інфраструктура будується вчасно — ще в процесі релокації;

підприємство використовує власні кошти, тож додатковий контроль за їх використанням не потрібен;

відсутні додаткові корупційні ризики.

7

Окрему стурбованість викликає законопроект про зміни до Кримінального кодексу України. Йдеться не лише про дискусійні, а й відверто небезпечні положення. У чинній редакції документ містить норми, які фактично передбачають повне звільнення від кримінальної відповідальності осіб, що вчинили правопорушення під час виконання оборонного замовлення — навіть якщо ці порушення були доведені. Проте, попри заявлену мету, законопроект викликає занепокоєння через низку потенційних ризиків.

Ось вони:

Оціночні формулювання у Кримінальному кодексі. Законопроект вводить розмиті терміни, такі як «спрямоване на належне виконання державного контракту» чи «необхідне для досягнення суспільно корисної мети, пов'язаної із укріпленням обороноздатності держави та її оборонного потенціалу». Такі формулювання ускладнюють судовий процес: вони створюють перешкоди для доказування та потенційно затягують розгляд справ, що може заважати об'єктивному встановленню істини.

Звільнення від кримінальної відповідальності. Законопроект передбачає звільнення службових осіб підприємств, включених до Переліку ОПК Міністерством оборони (у тому числі ретроспективно — до включення до зазначеного переліку) від кримінального переслідування за їхні дії. Така безкарність може сприяти поширенню культури правового нігілізму, що суперечить принципам правової держави, закріпленим у Конституції України, і не стимулює добросовісне виконання господарських зобов'язань.

Надмірні повноваження Генерального прокурора. Законопроект надасть Генеральному прокурору виключні повноваження, зокрема щодо внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, погодження затримань, запобіжних заходів та інших процесуальних дій щодо службових осіб, включених до Переліку підприємств ОПК. Оскільки інститут Генпрокурора містить ознаки політичної посади (призначається Президентом за згодою Верховної Ради без конкурсних засад), це створює ризик зловживань через широкі дискреційні повноваження.

Порушення принципу правової визначеності. Законопроект дозволяє поновлення кримінального переслідування службових осіб у разі виключення юридичної особи з Переліку підприємств ОПК. Такий підхід ставить під сумнів принцип правової визначеності, оскільки можливість переслідування залежить від адміністративного рішення щодо статусу підприємства, а не від чітких і передбачуваних правових норм. Це може створювати нестабільність для суб'єктів господарювання, знижувати довіру до правової системи та відкривати можливості для вибіркового правосуддя, коли рішення про включення чи виключення з Переліку може використовуватися як інструмент тиску.

Особливо проблемною є спроба надати цим нормам зворотню дію, що дозволить застосовувати їх до ситуацій, які мали місце ще до набуття законом чинності. Такий підхід створює ризик легалізації зловживань під виглядом підтримки оборони, підриває довіру до антикорупційної системи та суперечить принципу верховенства права. Проблеми з непропорційним тиском на добросовісний бізнес — реальні. Але запропоноване вирішення — надмірне й потенційно небезпечне.

Підсумовуючи все вищевикладене, підтримка оборонно-промислового комплексу є критично важливою в умовах війни, тому ми наполягаємо на необхідності доопрацювати законопроекти, оскільки в нинішньому вигляді вони викликають дуже багато питань. На наш погляд, дуже сумнівна й логіка запропонований проект змін до Податкового і Бюджетного кодексів. Він сирий і потребує значної переробки.

А законопроект про зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України взагалі не можна виносити на голосування. Він містить більше корупційних ризиків, ніж ефективних механізмів для досягнення мети. Розмиті формулювання, непрозорі бази даних та концентрація повноважень у руках Генпрокурора, безкарність та порушення принципу правової визначеності можуть ускладнити боротьбу з корупцією та послабити довіру до оборонного сектору. Для ефективної підтримки ОПК потрібні прозорі та чітко регламентовані інструменти, які унеможливають зловживання.

Водночас визнаємо потребу в новому, справедливому механізмі захисту добросовісного бізнесу від неправомірного тиску. Однак він має бути збалансованим — захищати підприємства ОПК, але не перетворювати оборонну сферу на поле для потенційних зловживань.

Також звертаємося до всіх українських виробників озброєння та громадськості: ознайомтеся зі змістом законопроектів і надайте свої пропозиції. Успіх Defence City повністю залежить від того, наскільки якісно будуть прописані правила, і наскільки прозоро працюватиме система. Якщо ми разом не усунемо слабкі місця, ця ініціатива ризикує перетворитися на ще один механізм вибіркових рішень і кулуарного впливу.

Ми готові долучитися до доопрацювання рішень, підтримувати конструктивний діалог і наполягаємо на тому, що майбутнє законодавство має бути справедливим, ефективним і служити інтересам країни, а не окремих гравців.

Усе залежить від парламенту: сьогодні перед ним стоїть вибір — закласти основу історичної реформи ОПК чи дозволити чергову корупційну схему під виглядом державної підтримки.

Читайте також:

- **Системна проблема. Чому Верховна Рада втратила працездатність**
- **Мародерство: фортифікації на Харківщині - в ОВА закривали очі на відсутність податків у договорах**
- **Де «Лінія Зеленського»? Хто мав побудувати фортифікації для оборони**
- **Юрій Бутусов: Бої за Вовчанськ і уроки для командування ЗСУ**
- **Не знали, як копати фортифікації. Часто в інженерних військ немає нічого, крім інженерів**
- **Потенційні російські агенти в комісії ВР з контролю фортифікацій та дронів. Як таке можливо?**

Share 0

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

ВІДЕО

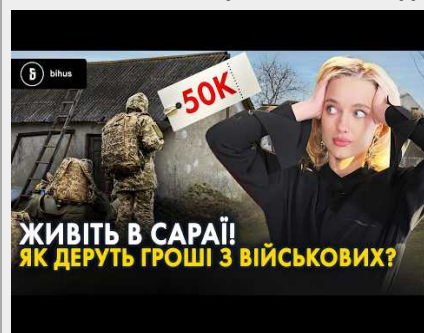
Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонювання частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com